

עין משפט
נר מצוה

יד א ב מיי פיו מהל'
נלחם הל' 1 טושע ייד
פי נלה ספק ד':

בז ג מיי פוט מהל' שנים
הל' 1 סנה ענין פס
טושע ח"מ פי קנה ספק:
בז ד ה מיי פטוי מהל'
טומאת מת הלכה א':
ז 1 ו 1 ח ט י מיי עס הלכה
ז:

רבינו גרשום

למחני מאחר דהנא זרעים לא צריך למחני מחרישה דדראי אין חרישה בלי זרעים ומשני לחורש לאילנות לצורך נטיעת אילנות דהכא ליכא זרעים ומשי"ה איצטריך למחני מחרישה דמודעים לא מפיק מחרישה: ותיפוק ליה מינה דמרחיקין. דמאתר דקתיא חתני מרחיקין אמת המים וכל הני ממלא איכא למשמע דמרחיקין זרעי' ומחרישה דהיינו משום מתנותא ותרמי זמני למח לי משום מתנותא והא משי"ה מרחיקין זרעים ומחרישה משום דמשקין הזרעים מן המים וקשה לכוותל: תנא בא"י קאי. דלא משקי זרעים אלא סטר אכל בבבל דצריכי להן מים להשקות שדותיהן מתוך שהיא יושבת במים אם יבשו מים צריך להביא לשם מים כדי להשקות החדה שמתוך שהיא רגילה בכך צריך להשקות בכל שנה: מרחיקי מטיג' מרחיקין את הגפן בקרקע שנועץ ראש הגפן בקרקע ולאמציעוהי נמי כפחו ונועצו בקרקע כדי שישתרש ויגדל הכרם אם אין על גבי הגפן הכפוף ונעוץ עפר בבהו ג' טפחים הי"ז לא יביא זרעים לשם ריוורע על גבו משום דקא ינקי הדרי ואיכא כליאום בכרם אבל אי איכא עפר ג' טפחים וזרע על גבו דלא אולי שרשין דזרעין טפי מעומק ג' טפחים ולא מסתכיב בשרשי הגפן. אי ליכא על גבו עפר ג' טפחים אין זורע על גבו דרפן אבל זורע את הצדדין של גפן איך ואיך ומכאן ומכאן ומשי"ה מצי לזרוע בקדמון מכאן ומכאן דלא קא אולי דזרעין לצדדין אלא יורדין כנגדן בקרקע וליכא למיחש דלישתרשי לצדדין וליערבו בשרשי הגפן ואם כן אמאי מרחיקין אותן מן הכותל ג' טפחים: שמחלידין ונוקיבין בקרקע רביבו השורשין ומעלין עפר תיחוח ומרפי' יסוד הכותל: **פיסקא** והכרתי לאתאב משחין בקיר. במילי דאסורא לא משתעי קרא אלא במילי דהיתרא: וטפסבין מבלי: ח"ש לא ישחין. בפרוש: בכותל לבנים דרכין גינהו משי"ה מרחיקין ג' טפחים וצונמא שחוקה היא מותר להשתין כרבה בר בר חנה דאמר לעיל מותר להשתין: ריקק אינו ממעט בחלון. דקיי"ל אם יש מת בבית ויש בו חלון טפח על טפח ואותו חלון פתוח לבית אחו וחלון שהוא טפח על טפח מכניס ומוציא את הטומאה ואם יש באותו חלון פת ריקק אחד אינו ממעט בחלון ומיטמא בית האחז דלא מיכטיל ליה דרעתיה עליה למיכליה וכמו כמאן דליתא משי"ה אין ממעט: אבל

ריקק דממאס שמלוכלך מכאן והוי מוכשר מחמת מים וכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה לטהום בו חלון שהוא טפח על טפח שלא תצא הטומאה או למעטו ואמאי איצטריך לאשמועינן דאינו ממעט. במי פירות ומי פירות אין מכשירין: לעמוד בפני עצמן בחלון. דחוצצת משום דחבית וקופה שהן כלי ומקבלין טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה. והא תבן חזיית לבהמתו ולא מבטל ליה וחוצץ וקשיא לשמואל דאמר לעיל דכל מידי דחזיית ליה לא מבטל ליה ואינו חוצץ משום הכי חוצץ דדאי בטוליה בטליה ולא חזי ליה דתבנא סריא הוא. והא חזי לטינא ואמאי חוצץ הוא לא מבטל ליה ומשני דאית ביה קוצים ולא חזי לטינא משום שובלין הטיט ברגלים ואי הוי ביה קוצי היו נכנסין ברגליהן ומשי"ה לא חזיית: היסק גדול לא שכיח. לא מיבעי ליה: בשהתריפו. שהתליעו: אי פומה של חבית. מחזרת מבחזין:

ימי:

התם בשופבין. וא"ת בשלמא אי מיירי במשחין ק"ע^א דתנא ליה אמת המים תנא ליה נמי האזי דס"ד משום כניעותא לשתרי אבל אי מיירי בשופבין מאי קמ"ל הא תנא ליה אמת המים דמהאי טעמא אמר לעיל דלא תני חול י"ל דשאני חול שהוא כל שעה אכל הכותל אבל הגן מי רגלים כלים כרגע: **ותיובתא** דרבה בר בר חנה. ולא מצי לשנויי דכי

קאמר רבה דר בר חנה צונמא חדא דהוי ליה לפרושי צהדיא ועוד דדרש מקרא ש"מ דלא מפליג: **אמר רב טובי** ריקב **אינו ממעט**. הך שמעממא מיימי הכא אגז דפריך לקמן **ה**) וזעים כיון דקשו לכותל שקיל להו:

ריקב אינו ממעט בחלון. דיני חלון פי' ר"י צ"ר מרדכי על פי המשניות דאם הוא חלון **השעוי לתשמיש**^ה שיעורו להציא טומאה צפותה טפח וכשיתמעט מטפח אפילו צמשהו אינו מציא ואם הוא חלון שעשוי לאורה ועשוי צדי קלע סתם דקלע סתם הוא פתוח ממלא מקדח סתם וכל שכן ממקדח גדול כדאמרנין בצבורות (דף לז: ו)ואותו חלון שעשוי לאורה אינו מתמעט מסתמית משהו כיון שהיה צו כשיעור אלא עד שיתמעט שלא יהא צשיריים **ה**) רוס אצבעים על רוחב גדול ומאור שאינו עשוי צדי אדם אלא מעצמו כגון חדרוהו מים אר שלים שיעורו מלא אגרוף חישב עליו לתשמיש שיעורו פותח טפח למאור שיעורו מלא מקדח ומלא אגרוף מפרש הסם כגאגרופו של בן אצטית ורבי יוסי אומר צראש כל אדם ושאינו עשוי **ה**) לאורה ולא לתשמיש אלא לאורי ולשמור גנות לתרדסים אומ' שיעורו כמלא מקדח צינוני: **במאי איירא ריקב ב'**. השתא ס"ד דנקט ריקק דוקא משום דאית ביה תרמי חדא **ה**) דלא סמימה מעלייתא לפי שהוא רך ועשוי ליפול ועוד שאינו מצטלו משום הכי פריך אפי' עצה נמי שמתקיים הואיל ואינו מצטלו אינו ממעט:

ותיפוק ליה. **ה**) אפי' אם יצטלו דאינו חוצץ משום דמקבל

לא יחפור פרק שני בבא בתרא

לצדיין קא משתרשי והא **ה**)תנן א"המבריד את הגפן בארץ אם אין על גבה עפר שלשה טפחים לא יביא זרע עליה ותני עלה יאבל זורע את הצדדין איך ואיך אמר רבי חגא בשם רבי יוסי מפני שמחלידין **ה**)את הקרקע ומעלין עפר תיחוח: ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים וכו': אמר רבה בר בר חנה מותר לאדם להשתין מים בצד כותלו של חבירו דכתיב ויחברתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועוזב בישראל והא אנן תנן ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים התם בשופבין **ה**) **ה**)ת"ש לא ישפוך אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים התם נמי בשופבין) **ה**)ת"ש **ה**)לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים בד"א בכותל לבינים אבל בכותל אבנים בכדי שלא יזיק וכמה טפח ושל צונמא מותר תיובתא דרבה בר בר חנה תיובתא והא רבה בר בר חנה קרא קאמר התם הכי קאמר אפילו מידי דדרכיה לאישתוני בקיר לא שביקנא ליה ומאי ניהו כלבא אמר ר' טובי בר קיסנא אמר שמואל דריקב אינו ממעט בחלון מאי איריא ריקב אפי' עבה נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא עבה **ה**) כיון דאיחזי ליה לא מבטיל ליה אבל ריקב דממאים אימא בטוליי מבטיל ליה קמ"ל ותיפוק ליה דהוה ליה דבר שהוא מקבל טומאה וכל דבר שהוא מקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ה"שגילש במי פירות מיתיבי **ה**)קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון רואין כל שאילו ינטלו ויכולין תבן וגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין חוצצין והא תבן חזי לבהמתו ובסריא חזי לטינא ד"דאית ביה קוצי חזי להסקה **ה**) שבמתנא חזי להסק גדול הסק גדול לא שכיח גרוגרות הא חזו ליה אמר שמואל בששהתריפו וכן תני רבה בר אבוה בששהתריפו האי חבית היכי דמאי אי דפומא לבר היא

לצדדין קא משתרשי והא **ה**)תנן א"המבריד את הגפן בארץ אם אין על גבה עפר שלשה טפחים לא יביא זרע עליה ותני עלה יאבל זורע את הצדדין איך ואיך אמר רבי חגא בשם רבי יוסי מפני שמחלידין **ה**)את הקרקע ומעלין עפר תיחוח: ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים וכו': אמר רבה בר בר חנה מותר לאדם להשתין מים בצד כותלו של חבירו דכתיב ויחברתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועוזב בישראל והא אנן תנן ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים התם בשופבין **ה**) **ה**)ת"ש לא ישפוך אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים התם נמי בשופבין) **ה**)ת"ש **ה**)לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים בד"א בכותל לבינים אבל בכותל אבנים בכדי שלא יזיק וכמה טפח ושל צונמא מותר תיובתא דרבה בר בר חנה תיובתא והא רבה בר בר חנה קרא קאמר התם הכי קאמר אפילו מידי דדרכיה לאישתוני בקיר לא שביקנא ליה ומאי ניהו כלבא אמר ר' טובי בר קיסנא אמר שמואל דריקב אינו ממעט בחלון מאי איריא ריקב אפי' עבה נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא עבה **ה**) כיון דאיחזי ליה לא מבטיל ליה אבל ריקב דממאים אימא בטוליי מבטיל ליה קמ"ל ותיפוק ליה דהוה ליה דבר שהוא מקבל טומאה וכל דבר שהוא מקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ה"שגילש במי פירות מיתיבי **ה**)קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון רואין כל שאילו ינטלו ויכולין תבן וגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין חוצצין והא תבן חזי לבהמתו ובסריא חזי לטינא ד"דאית ביה קוצי חזי להסקה **ה**) שבמתנא חזי להסק גדול הסק גדול לא שכיח גרוגרות הא חזו ליה אמר שמואל בששהתריפו וכן תני רבה בר אבוה בששהתריפו האי חבית היכי דמאי אי דפומא לבר היא

לצדדין קא משתרשי והא **ה**)תנן א"המבריד את הגפן בארץ אם אין על גבה עפר שלשה טפחים לא יביא זרע עליה ותני עלה יאבל זורע את הצדדין איך ואיך אמר רבי חגא בשם רבי יוסי מפני שמחלידין **ה**)את הקרקע ומעלין עפר תיחוח: ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים וכו': אמר רבה בר בר חנה מותר לאדם להשתין מים בצד כותלו של חבירו דכתיב ויחברתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועוזב בישראל והא אנן תנן ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים התם בשופבין **ה**) **ה**)ת"ש לא ישפוך אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים התם נמי בשופבין) **ה**)ת"ש **ה**)לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים בד"א בכותל לבינים אבל בכותל אבנים בכדי שלא יזיק וכמה טפח ושל צונמא מותר תיובתא דרבה בר בר חנה תיובתא והא רבה בר בר חנה קרא קאמר התם הכי קאמר אפילו מידי דדרכיה לאישתוני בקיר לא שביקנא ליה ומאי ניהו כלבא אמר ר' טובי בר קיסנא אמר שמואל דריקב אינו ממעט בחלון מאי איריא ריקב אפי' עבה נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא עבה **ה**) כיון דאיחזי ליה לא מבטיל ליה אבל ריקב דממאים אימא בטוליי מבטיל ליה קמ"ל ותיפוק ליה דהוה ליה דבר שהוא מקבל טומאה וכל דבר שהוא מקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ה"שגילש במי פירות מיתיבי **ה**)קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון רואין כל שאילו ינטלו ויכולין תבן וגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין חוצצין והא תבן חזי לבהמתו ובסריא חזי לטינא ד"דאית ביה קוצי חזי להסקה **ה**) שבמתנא חזי להסק גדול הסק גדול לא שכיח גרוגרות הא חזו ליה אמר שמואל בששהתריפו וכן תני רבה בר אבוה בששהתריפו האי חבית היכי דמאי אי דפומא לבר היא

לצדדין קא משתרשי והא **ה**)תנן א"המבריד את הגפן בארץ אם אין על גבה עפר שלשה טפחים לא יביא זרע עליה ותני עלה יאבל זורע את הצדדין איך ואיך אמר רבי חגא בשם רבי יוסי מפני שמחלידין **ה**)את הקרקע ומעלין עפר תיחוח: ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים וכו': אמר רבה בר בר חנה מותר לאדם להשתין מים בצד כותלו של חבירו דכתיב ויחברתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועוזב בישראל והא אנן תנן ואת מי רגלים מן הכותל שלשה טפחים התם בשופבין **ה**) **ה**)ת"ש לא ישפוך אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים התם נמי בשופבין) **ה**)ת"ש **ה**)לא ישתין אדם מים בצד כותלו של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ג' טפחים בד"א בכותל לבינים אבל בכותל אבנים בכדי שלא יזיק וכמה טפח ושל צונמא מותר תיובתא דרבה בר בר חנה תיובתא והא רבה בר בר חנה קרא קאמר התם הכי קאמר אפילו מידי דדרכיה לאישתוני בקיר לא שביקנא ליה ומאי ניהו כלבא אמר ר' טובי בר קיסנא אמר שמואל דריקב אינו ממעט בחלון מאי איריא ריקב אפי' עבה נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא עבה **ה**) כיון דאיחזי ליה לא מבטיל ליה אבל ריקב דממאים אימא בטוליי מבטיל ליה קמ"ל ותיפוק ליה דהוה ליה דבר שהוא מקבל טומאה וכל דבר שהוא מקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ה"שגילש במי פירות מיתיבי **ה**)קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון רואין כל שאילו ינטלו ויכולין תבן וגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין חוצצין והא תבן חזי לבהמתו ובסריא חזי לטינא ד"דאית ביה קוצי חזי להסקה **ה**) שבמתנא חזי להסק גדול הסק גדול לא שכיח גרוגרות הא חזו ליה אמר שמואל בששהתריפו וכן תני רבה בר אבוה בששהתריפו האי חבית היכי דמאי אי דפומא לבר היא

טומאה ומימה אם יצטל ליה מו לא מקבל טומאה וטהור כדמוכח צפרק העור והרטוב (חולין דף קטז. וסז) דלאמר כיפת שאור שיחדה לשיצה צטלה וצית שסיככו צורעים טהורים אלמא כיון דצטליה לא מקבל טומאה וי"ל דהתם מיירי כגון דעצד צהו שיניו מעשה דהא אחר' (שבת דף נב:) כל הכלים יורדין ליד טומאה צמחשבה ואין עולין מטומאה אלא ע"י שיניו מעשה וה"ה צאוכלין דצעינן שיניו מעשה דלפילו צרות האוכלין מוכח צפרק קמא דסוכה (דף יד. וסז) דליכלא תנא דאית ליה דצעינן צהו שיניו מעשה: **שגזירא וישה במי פירות**. הו"מ לשנויי כגון שאין צו כצינה וצמסכת אהלוח (פ"ג מ"ה) חשיב פחות מכצינה אוכלין צהדי הגן **ה**) שאמר שממעטים את הטפח: **במי פירות**. פי' ר"ח כגון שמן ולא דק דשמן מכשיר הוא כדמוכח צפרק קמא דשבת (דף ה:) וצריש פרח חצית (סז קמה). דשמן חשיב משקה אלא דוקא מוהל היוצא מתחילה: **בתיבנא סריא**. תימה אכתי חזיית לצהמתו ע"י פירון כדמוכח צפרק צתרא דשבת

(דף קנה:) דלדמרינן תא שמע מפרכין את התבן כו' אלמא מיטרת צאוככלא שרי ומשני צמיצנא סריא וי"ל דהכא מיירי שהוא מוסרם כל כך דאפי' ע"י שום תקון לא חזיא: **דראין ב' שאי'ו ינטלו**. אין לפרש דטעם משום דסופו ליטול חצית וקופה ולהכי צעינן שיהו גרוגרות ותבן יכולין לעמוד בפני עצמן דא"כ למאי דפריך תבן הא קא חזי ליה ורואה להוכיח מכאן דלפילו סופו ליטלו חוצץ תיקשי ליה אמאי צריך שיכולין לעמוד בפני עצמן אלא אומר ר"י דכך הוא הדין דכל דבר החוצץ צעינן שיוכל לעמוד בפני עצמו דקמתי לעיל מהך משנה צמסכת אהלוח (פ"ו מ"ג) קוצרי המת שהיו עוצרין צאכסקרה וצא אחד מהן והגיק את הדלת וסמכו צמפפת אם יכולה דלת לעמוד בפני עצמה טהור ואם לאו טמא וכן חצית של גרוגרות וקופה של תבן שהן נמויין צחלון משמע דהכל חד טעמא הוא והיינו טעמא דסתומת עראי הוא דכיון שאינו יכול לעמוד בפני עצמו אי נמי משום דצעינן דבר החוצץ עומד על ידי דבר שאינו מקבל טומאה ומייהו צפירוש משניות מלא ר"י דמפרש אפילו צמפפת שאינו מקבל טומאה איירי **ה**)ומטמא דלא חשיב אהל' לחוץ בפני הטומאה כיון שעמד על ידי כלי חף על פי שאינו מקבל טומאה ורבי אליעזר פליג עלה צמוספתא וקאמר דטהור כיון שהמפפת אינו מקבל טומאה ואולי לטעמייהו דפליגי צמסכת אהלוח (פס"ו מ"א) צנדצך שהוא נתון על גבי כלים אפילו כלי גללים כלי אצנים כלי אדמה דלרבי אליעזר נעשה אהל לטהר ולרצנן אינו נעשה אהל אלא כשהוא נתון על גבי אצנים:

היא יכול לקלופה אימא מבטיל ליה ולעמט קמ"ל דלא: ותיפוק ליה דריקב אינו ממעט משום דהוה ליה דבר המקבל טומאה משום דגילוש מעיקרא במים והוי מוכשר מחמת מים וכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה לטהום בו חלון שהוא טפח על טפח שלא תצא הטומאה או למעטו ואמאי איצטריך לאשמועינן דאינו ממעט. במי פירות ומי פירות אין מכשירין: לעמוד בפני עצמן בחלון. דחוצצת משום דחבית וקופה שהן כלי ומקבלין טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה. והא תבן חזיית לבהמתו ולא מבטל ליה וחוצץ וקשיא לשמואל דאמר לעיל דכל מידי דחזיית ליה לא מבטל ליה ואינו חוצץ משום הכי חוצץ דדאי בטוליה בטליה ולא חזי ליה דתבנא סריא הוא. והא חזי לטינא ואמאי חוצץ הוא לא מבטל ליה ומשני דאית ביה קוצים ולא חזי לטינא משום שובלין הטיט ברגלים ואי הוי ביה קוצי היו נכנסין ברגליהן ומשי"ה לא חזיית: היסק גדול לא שכיח. לא מיבעי ליה: בשהתריפו. שהתליעו: אי פומה של חבית. מחזרת מבחזין:

בבא בתרא

לצדיין קא משתרשי. ומחלידין מתחת לכותל ומקלקלים יסודו: **המצריך אם הגפן**. גפן יחידי שאין צורעים ^השאלם משום עירובו דאין כרם צפחות מחמש גפנים שמים כנגד שמים ואחמ' יוצא זנב אלא שלא ינק הזרע מן הגפן: **מצריך**. כמו ויצרך הגמלים (צראשית כד). כוסף זמורת גפן מחזרת ומצריכה צקרקע צצדיה לנאן ולנאן וקורין צלע"ו פרוביני"ר: **שמחלידין אם הקרקע**. אכל הכותל צמקומן ומעלין עפר תיחוח ומתמוטט **ה**) קרקע יסוד הכותל לצדדין: **משחין קציר**. אלמא דרך בני אדם כן: **צושפין**. עציט מלא ושופכו סס: **לא ישפין**. ליכא לאוקמי אלא צמשחין ממש: **צכותל צציונס**. שהס של טיט שמיצשו צחמה והס נימוקיס צמחת המיס: **וכמה טפח**. מפני שמשפטש את הקרקע סמוך ליסוד הכותל: **וצצונמא**. אם כותל זה צניו צכלע דליכא למיחש **ה**)צטיטוט קרקע: **מוסר**. סמוך ממש ואסיפא קאי צכותל אצניס: **ריקי**. סופגיני חכרה דקה ורכה: **אינו ממעט צחלון**. שצין בית לבית ויש צו פותח טפח ומת מונח צאחת מהן וטומאה צוקעת לצד שני אין ריקב **ה**) ממעט שיעורן מלהוילא טומאה דכיון דרואי לאכילה לא מצטיל להסם דנהוי כמחילה: **אכל ריקב דמא'ס**. מתוך שהוא דק ולחלוח הכותל מרטצו נמאס: **שנינוש צמי פירות**. שאינן מכשירין ואין אוכל מקבל טומאה צלא הכשר משקה הקרוי משקה כגון מים ויין וחלב: **אצניס מלא גרוגרות**. תאניס יצסיס וכגון שלא הוכשרו: **כל שאינו יעטלו**. הקופה חצית: **ויכולין**. התבן או הגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין בפני הטומאה: **ואם לאו אין חוצצין**. שהחצית והקופה אין חוצצין לפי שהן מקבלין טומאה: **סריא**. נרקצ: **והא חזי לטינא**. ולא מבטל ליה: **דא'יס ציה קואי**. **ה**) וכן היו רומסין צרגליהן צטיט: **הא חזו**. לאכילה כולוהי הגן מיצנתא דשמואל דאמר מידי דחזי ליטלו משס לאחר זמן אין ממעט צחלון: **צשהסריפו**. התליעו: **אי פומיה לצר**. לצד הצית שאין המת צמוכו:

לצדיין קא משתרשי. ומחלידין מתחת לכותל ומקלקלים יסודו: **המצריך אם הגפן**. גפן יחידי שאין צורעים ^השאלם משום עירובו דאין כרם צפחות מחמש גפנים שמים כנגד שמים ואחמ' יוצא זנב אלא שלא ינק הזרע מן הגפן: **מצריך**. כמו ויצרך הגמלים (צראשית כד). כוסף זמורת גפן מחזרת ומצריכה צקרקע צצדיה לנאן ולנאן וקורין צלע"ו פרוביני"ר: **שמחלידין אם הקרקע**. אכל הכותל צמקומן ומעלין עפר תיחוח ומתמוטט **ה**) קרקע יסוד הכותל לצדדין: **משחין קציר**. אלמא דרך בני אדם כן: **צושפין**. עציט מלא ושופכו סס: **לא ישפין**. ליכא לאוקמי אלא צמשחין ממש: **צכותל צציונס**. שהס של טיט שמיצשו צחמה והס נימוקיס צמחת המיס: **וכמה טפח**. מפני שמשפטש את הקרקע סמוך ליסוד הכותל: **וצצונמא**. אם כותל זה צניו צכלע דליכא למיחש **ה**)צטיטוט קרקע: **מוסר**. סמוך ממש ואסיפא קאי צכותל אצניס: **ריקי**. סופגיני חכרה דקה ורכה: **אינו ממעט צחלון**. שצין בית לבית ויש צו פותח טפח ומת מונח צאחת מהן וטומאה צוקעת לצד שני אין ריקב **ה**) ממעט שיעורן מלהוילא טומאה דכיון דרואי לאכילה לא מצטיל להסם דנהוי כמחילה: **אכל ריקב דמא'ס**. מתוך שהוא דק ולחלוח הכותל מרטצו נמאס: **שנינוש צמי פירות**. שאינן מכשירין ואין אוכל מקבל טומאה צלא הכשר משקה הקרוי משקה כגון מים ויין וחלב: **אצניס מלא גרוגרות**. תאניס יצסיס וכגון שלא הוכשרו: **כל שאינו יעטלו**. הקופה חצית: **ויכולין**. התבן או הגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין בפני הטומאה: **ואם לאו אין חוצצין**. שהחצית והקופה אין חוצצין לפי שהן מקבלין טומאה: **סריא**. נרקצ: **והא חזי לטינא**. ולא מבטל ליה: **דא'יס ציה קואי**. **ה**) וכן היו רומסין צרגליהן צטיט: **הא חזו**. לאכילה כולוהי הגן מיצנתא דשמואל דאמר מידי דחזי ליטלו משס לאחר זמן אין ממעט צחלון: **צשהסריפו**. התליעו: **אי פומיה לצר**. לצד הצית שאין המת צמוכו:

לצדיין קא משתרשי. ומחלידין מתחת לכותל ומקלקלים יסודו: **המצריך אם הגפן**. גפן יחידי שאין צורעים ^השאלם משום עירובו דאין כרם צפחות מחמש גפנים שמים כנגד שמים ואחמ' יוצא זנב אלא שלא ינק הזרע מן הגפן: **מצריך**. כמו ויצרך הגמלים (צראשית כד). כוסף זמורת גפן מחזרת ומצריכה צקרקע צצדיה לנאן ולנאן וקורין צלע"ו פרוביני"ר: **שמחלידין אם הקרקע**. אכל הכותל צמקומן ומעלין עפר תיחוח ומתמוטט **ה**) קרקע יסוד הכותל לצדדין: **משחין קציר**. אלמא דרך בני אדם כן: **צושפין**. עציט מלא ושופכו סס: **לא ישפין**. ליכא לאוקמי אלא צמשחין ממש: **צכותל צציונס**. שהס של טיט שמיצשו צחמה והס נימוקיס צמחת המיס: **וכמה טפח**. מפני שמשפטש את הקרקע סמוך ליסוד הכותל: **וצצונמא**. אם כותל זה צניו צכלע דליכא למיחש **ה**)צטיטוט קרקע: **מוסר**. סמוך ממש ואסיפא קאי צכותל אצניס: **ריקי**. סופגיני חכרה דקה ורכה: **אינו ממעט צחלון**. שצין בית לבית ויש צו פותח טפח ומת מונח צאחת מהן וטומאה צוקעת לצד שני אין ריקב **ה**) ממעט שיעורן מלהוילא טומאה דכיון דרואי לאכילה לא מצטיל להסם דנהוי כמחילה: **אכל ריקב דמא'ס**. מתוך שהוא דק ולחלוח הכותל מרטצו נמאס: **שנינוש צמי פירות**. שאינן מכשירין ואין אוכל מקבל טומאה צלא הכשר משקה הקרוי משקה כגון מים ויין וחלב: **אצניס מלא גרוגרות**. תאניס יצסיס וכגון שלא הוכשרו: **כל שאינו יעטלו**. הקופה חצית: **ויכולין**. התבן או הגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין בפני הטומאה: **ואם לאו אין חוצצין**. שהחצית והקופה אין חוצצין לפי שהן מקבלין טומאה: **סריא**. נרקצ: **והא חזי לטינא**. ולא מבטל ליה: **דא'יס ציה קואי**. **ה**) וכן היו רומסין צרגליהן צטיט: **הא חזו**. לאכילה כולוהי הגן מיצנתא דשמואל דאמר מידי דחזי ליטלו משס לאחר זמן אין ממעט צחלון: **צשהסריפו**. התליעו: **אי פומיה לצר**. לצד הצית שאין המת צמוכו:

טומאה ומימה אם יצטל ליה מו לא מקבל טומאה וטהור כדמוכח צפרק העור והרטוב (חולין דף קטז. וסז) דלאמר כיפת שאור שיחדה לשיצה צטלה וצית שסיככו צורעים טהורים אלמא כיון דצטליה לא מקבל טומאה וי"ל דהתם מיירי כגון דעצד צהו שיניו מעשה דהא אחר' (שבת דף נב:) כל הכלים יורדין ליד טומאה צמחשבה ואין עולין מטומאה אלא ע"י שיניו מעשה וה"ה צאוכלין דצעינן שיניו מעשה דלפילו צרות האוכלין מוכח צפרק קמא דסוכה (דף יד. וסז) דליכלא תנא דאית ליה דצעינן צהו שיניו מעשה: **שגזירא וישה במי פירות**. הו"מ לשנויי כגון שאין צו כצינה וצמסכת אהלוח (פ"ג מ"ה) חשיב פחות מכצינה אוכלין צהדי הגן **ה**) שאמר שממעטים את הטפח: **במי פירות**. פי' ר"ח כגון שמן ולא דק דשמן מכשיר הוא כדמוכח צפרק קמא דשבת (דף ה:) וצריש פרח חצית (סז קמה). דשמן חשיב משקה אלא דוקא מוהל היוצא מתחילה: **בתיבנא סריא**. תימה אכתי חזיית לצהמתו ע"י פירון כדמוכח צפרק צתרא דשבת (דף קנה:) דלדמרינן תא שמע מפרכין את התבן כו' אלמא מיטרת צאוככלא שרי ומשני צמיצנא סריא וי"ל דהכא מיירי שהוא מוסרם כל כך דאפי' ע"י שום תקון לא חזיא: **דראין ב' שאי'ו ינטלו**. אין לפרש דטעם משום דסופו ליטול חצית וקופה ולהכי צעינן שיהו גרוגרות ותבן יכולין לעמוד בפני עצמן דא"כ למאי דפריך תבן הא קא חזי ליה ורואה להוכיח מכאן דלפילו סופו ליטלו חוצץ תיקשי ליה אמאי צריך שיכולין לעמוד בפני עצמן אלא אומר ר"י דכך הוא הדין דכל דבר החוצץ צעינן שיוכל לעמוד בפני עצמו דקמתי לעיל מהך משנה צמסכת אהלוח (פ"ו מ"ג) קוצרי המת שהיו עוצרין צאכסקרה וצא אחד מהן והגיק את הדלת וסמכו צמפפת אם יכולה דלת לעמוד בפני עצמה טהור ואם לאו טמא וכן חצית של גרוגרות וקופה של תבן שהן נמויין צחלון משמע דהכל חד טעמא הוא והיינו טעמא דסתומת עראי הוא דכיון שאינו יכול לעמוד בפני עצמו אי נמי משום דצעינן דבר החוצץ עומד על ידי דבר שאינו מקבל טומאה ומייהו צפירוש משניות מלא ר"י דמפרש אפילו צמפפת שאינו מקבל טומאה איירי **ה**)ומטמא דלא חשיב אהל' לחוץ בפני הטומאה כיון שעמד על ידי כלי חף על פי שאינו מקבל טומאה ורבי אליעזר פליג עלה צמוספתא וקאמר דטהור כיון שהמפפת אינו מקבל טומאה ואולי לטעמייהו דפליגי צמסכת אהלוח (פס"ו מ"א) צנדצך שהוא נתון על גבי כלים אפילו כלי גללים כלי אצנים כלי אדמה דלרבי אליעזר נעשה אהל לטהר ולרצנן אינו נעשה אהל אלא כשהוא נתון על גבי אצנים:

היא יכול לקלופה אימא מבטיל ליה ולעמט קמ"ל דלא: ותיפוק ליה דריקב אינו ממעט משום דהוה ליה דבר המקבל טומאה משום דגילוש מעיקרא במים והוי מוכשר מחמת מים וכל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה לטהום בו חלון שהוא טפח על טפח שלא תצא הטומאה או למעטו ואמאי איצטריך לאשמועינן דאינו ממעט. במי פירות ומי פירות אין מכשירין: לעמוד בפני עצמן בחלון. דחוצצת משום דחבית וקופה שהן כלי ומקבלין טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה. והא תבן חזיית לבהמתו ולא מבטל ליה וחוצץ וקשיא לשמואל דאמר לעיל דכל מידי דחזיית ליה לא מבטל ליה ואינו חוצץ משום הכי חוצץ דדאי בטוליה בטליה ולא חזי ליה דתבנא סריא הוא. והא חזי לטינא ואמאי חוצץ הוא לא מבטל ליה ומשני דאית ביה קוצים ולא חזי לטינא משום שובלין הטיט ברגלים ואי הוי ביה קוצי היו נכנסין ברגליהן ומשי"ה לא חזיית: היסק גדול לא שכיח. לא מיבעי ליה: בשהתריפו. שהתליעו: אי פומה של חבית. מחזרת מבחזין:

מסורת הש"ס

א) בלחם פ"ו מ"א, ב) נפי' רבינו מנחם יונק